

Geandewei

KERKBLAD

Jaargang 31 - nummer 5
vrijdag 8 maart 2024
editie Dokkum e.o.

Protestantse
Kerk

Schoon door vasten

Sta op!

Rachab uit Jericho

Ieder land heeft zijn
eigen gebarentaal

Column Gryt van der Galiën

Nijsgjirrige moeting

Ús nije wenplak bringt ús op 'e wei fan nijsgjirrige moetingen. It wikselte fan yn de kunde komme mei de pleatslike tsjerklike mienskip en mei nije buorlju. Dêr weagje we op in middei yn jannewaris in pear oerkes oan. Wy hâlde iepen hûs. In tige slagge moeting wurdt it, dêr't we inoar ek in seinige nijier winskje.

Buorfrou wit wol wêr't wy de bêste griente, fruit en ierappels keapje kinne. Troch har tadwaan foegje ik my yn in groepsapp. Alle moannen krij ik in list mei oanbiedings tastjoerd fan sune produkten, wat soarget – neffens geiteboer W. – dat man en ik tige sún âld wurde sille. Betelje graach kontant.

It earste listke komt, ik doch myn bestelling. Mar... A. freget om griente fan L. en B. freget om aaien fan W. In oar biedt oan: ik bak hjoed sûkerbôle, wa hat ferlet? Ik begryp it net. Wa binne dit allegearre dy't har op dit foarum oppenearje?

Ús earste besite oan boer W. is al in hiel aventoer. Wy fertrouwe Google-maps foar gjin stoer, want nearne stiet in oanwizing by de suterige pleats dy't oanwiisd wurdt. Mar wy komme teplak en ús bestelling stiet klear. Boer W. leit ús út, hoe't it dêr wurket. Hy wol in korporaasje opsette fan 'libje sûnder in alles ferslinende economy'. Ik haw wat, do ek. Ik kin wat, do ek. We ruilje of dogge wat foar inoar. Sa bringt hy produkten en wurksume disciplines byinoar. Famkes ride op syn hinders en as tsjinprestaasje feie sy bygelyks foar him de geitestâl. Sa wurket it prinsipe by boer W. No siket er noch in fytsmakker, dy't foar in tsjinprestaasje of in produkt bannen lappet en sa. Oft ik miskien ek noch aaien mei ha wol? Myn kontant jild is op! 'Dan nimst se sa mar mei!'

Wy binne rekke troch it idealisme fan dy man en groep. Myn man sjocht in trekker stean. 'Miskien kin ik hjir fan't simmer wol in stik lân foar him meane.' No ja, dat kin. Miskien wol as de ierdbeien en it slaad der wer binne!

Gryt van der Galiën-Dorenbos
is pensjonearre tsjerklik wurker

Meditatie Sta op!

'Maar Jezus zei: 'Ik ben de opstanding en het leven. Wie in mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft, en ieder die leeft en in mij gelooft zal nooit sterven. Geloof je dat?'

Johannes 11:25

door ds. Inge de Rouwe

De Hebreeuwse stam voor het woord opstaan is 'kam'. Misschien herkent u dit woord uit het verhaal van Lucas 8, waar Jezus in het Joods-Aramees tegen een meisje zegt: 'Talita koem' ('meisje sta op'). De betekenis van het woord is meer dan de letterlijke beweging van het opstaan. Vaak wordt het gezegd tegen iemand die de hoop verloren is, of iemand die moegestreden is.

Wanneer Elia moegestreden is tegen de hogepriesters van Baal en het liefst zou willen sterven, komt er een engel van de Heer die hem aanraakt en tegen hem zegt: 'Sta op, en eet wat.' (1 koningen 19:5).

De woorden 'sta op' worden in de Bijbel uitgesproken om mensen te bemoedigen. Vaak worden de woorden vergezeld met praktische zorg. De mensen krijgen iets te eten of te drinken of krijgen een moment van rust. Het is alsof God zegt: 'Ik zie waar je doorheen gaat, je ziet nu geen toekomst, maar die is er wel'. Maar na die zorg worden mensen ook weer opgeroepen om door te gaan, om niet op te geven, in de wetenschap dat God meegaat.

Ook de Here Jezus zegt vaak tegen mensen die hij ontmoet: 'Sta op!' Zo zegt hij dit tegen de verlamde man (Lucas 5: 24), tegen een man met een vergroeide hand (Lucas 6: 8) en tegen het meisje dat gestorven was (Lucas 8: 54). Het valt me op dat in al deze voorbeelden nog geen daadwerkelijke genezing heeft plaatsgevonden. Pas na deze woorden verandert de situatie van deze mensen.

Geestelijke genezing

'Sta op' heeft in de bijbel dus een grotere betekenis dan alleen lichamelijk welzijn. Het is ook gericht op een geestelijke genezing. God, de schepper en voltooiër van al het leven, kan altijd een nieuw begin maken, door onze Heer Jezus heen. Jezus zegt tegen de menigte die getuige is van zijn gesprek met de verlamde man: 'Wat is er gemakkelijker om te zeggen, Uw zonden zijn vergeven of, sta op en loop? Ik zal jullie laten zien dat de Mensenzoon volmacht heeft om op aarde zonden te vergeven.'

Als we zelf lamgeslagen zijn, het liefst willen blijven liggen, geen kracht meer hebben om door te gaan worden we gezien door God. Hij is in staat een beweging te maken die ingaat tegen alles wat we menselijkerwijs zouden kunnen verwachten. We mogen om Zijn kracht vragen, maar we mogen ook vragen of Hij mensen op ons pad wil geven die ons helpen, misschien op en hele concrete, praktische manier.

Dat betekent niet dat de zorgen en het verdriet voorgoed voorbij zijn. Maar het betekent wel dat we op cruciale momenten in ons leven onze hulp en toevlucht bij de Here God kunnen zoeken.

Ik wens u en jou een gezegende voorbereiding op het paasfeest, het feest van de opstanding,

ds. Inge de Rouwe is predikant van de protestantse wijkgemeente Huizum-West, Kurioskerk

Genezing van een verlamde (detail), Giovanni Orlandi, 1602, Rijksmuseum

Leesrooster

Week 11, 10 t/m 16 maart

zondag	Jeremia 29:1-14
maandag	Jeremia 29:15-32
dinsdag	Johannes 6:1-15
woensdag	Johannes 6:16-29
donderdag	Johannes 6:30-40
vrijdag	Johannes 6:41-59
zaterdag	Johannes 6:60-71

Week 12, 17 t/m 23 maart

zondag	Jeremia 31:27-40
maandag	Jeremia 32:1-15
dinsdag	Jeremia 32:16-25
woensdag	Jeremia 32:26-35
donderdag	Jeremia 32:36-44
vrijdag	Psalms 118:1-16
zaterdag	Psalms 118:17-29

Persoonlijk Schoon door vasten

Toen ik in 1980 voor het eerst moslims leerde kennen, dacht ik bij de islamitische vastenperiode vooral aan moeten en dwang. De imam vertelt echter dat het vasten alleen waardevol is wanneer het uit je hart komt. Vasten tegen je wil is als een leugen en kun je beter niet doen.

door ds. Corry Nicolay

Mijn vriendin geniet van het vasten en voelt zich als herborren. „Ik voel de innerlijke vrede in mij groeien”, zegt ze genietend.

„Schoon worden door het vasten, bewust nadenken over het geloof in je leven. Proberen de eerste stap bij gebroken relatie en conflict te zetten. Anders is het vasten schijn en zinloos.” De imam legt uit dat de woorden ISLaM en MoSLim zijn afgeleid van het Arabische woord SaLaaM, wat hetzelfde betekent als het Hebreeuwse woord ShaLoM. In beide talen betekent de lettercombinatie S.L.M.: vrede.

De rabbijn wijst op ShaLoM, de Vrede Gods en het vertrouwen in de kracht van Gods goedheid. „Je hoeft er niet om te vragen, je mag daarop vertrouwen”, zegt de rabbijn. „Ook wij hebben dagen van zelfonderzoek en voorbereiding op Grote Verzoending en dan vasten we. Zo maken we als het ware schoon schip. In de synagoge vieren we de verzoening met de Schepper en de medemens. Daarom dansen we bij het feest van de Vreugde van de Wet in de synagoge met de Tora, de bron van Gods vrede.”

De pandita (Hindoestaans priesteres) herkent dat schoon worden door te vasten. „Wij vieren Holikâ Dahan”, zegt ze. „Dan verbranden we de Holikâ, een stapeltje hout als symbool van het kwaad en bidden dat het goede van

Vastenperiodes

Christenen: de zes weken naar Pasen, dit jaar 18 februari - 31 maart en de vier weken naar Kerst, 1 - 24 december

Moslims: tijdens de Ramadan, dit jaar van 10 maart - 9 april

Joden: Poerim, om te gedenken dat Esther de Joden redde: 23 en 24 maart.

God in de mens mag overwinnen. Zodat het goede in je handelen en spreken wordt herkend door de medemens.” De pandita zegt ook: „Het zelfonderzoek tijdens het vasten doen we vanuit het vertrouwen dat Gods goedheid sterker is dat het kwaad en dus het kwade overwint, dat het licht alle vormen van duisternis overwint.”

Ik vertel als christen dat we vier weken naar het kerstfeest en zes weken naar het paasfeest toe-

ven. We vieren met Kerst dat God als mens op aarde wordt geboren in Jezus. Vanuit het geloof dat Gods licht elke vorm van duisternis openbreekt. Tijdens de zes weken onderweg naar Pasen, oftewel de veertigdagentijd, staat het samenspel van geloof en dagelijks leven centraal, van medemenselijkheid en naastenliefde. Veel mensen vasten dan, zodat ze zich van binnen schoon maken om Pasen, het feest van de opgestane Jezus als de Christus te mogen ervaren. Een opstanding die ook bij ons leven mag horen. We noemen ons 'christen' en zien Jezus Christus als ons voorbeeld. Waardoor in ons leven de vraag centraal staat: leidt ons leven, ons samenleven tot vrede?

Corry Nicolay is protestants predikant interreligieuze communicatie
www.kleurrijkgeloven.nl

Diversen

Zingend naar de zondag met twee gerenommeerde koren

Op zaterdagavond 23 maart verlenen de christelijke mannenkoren uit Stadskanaal en Beilen hun medewerking aan Zingend naar de Zondag in gereformeerde kerk De Ontmoeting in Damwâld. Beide koren staan onder leiding van Harold Kooij (foto). Ze treden beide veel op in de regio en hebben een uitstekende reputatie. Achter het orgel zit Gerwin van der Plaats uit Kampen. De avond - met ook veel samenzang van bekende liederen - staat onder leiding van ds. Geert Bruinsma uit Joure. De avond begint om 19.30 uur, de toegang is gratis. Halverwege kunt u tijdens de pauze bijpraten onder het genot van koffie, thee of fris. Ter bestrijding van de onkosten is er een collecte.

Deelnemers gezocht voor training uitvaartdiensten leiden

Wiebrig Reitsma-de Boer van PKN Burdaard-Wânswert-Jislum wil graag de training 'leiden van uitvaartdiensten door gemeenteleden' volgen. Er zijn acht tot twaalf deelnemers nodig om zo'n cursus in de regio te kunnen organiseren, daarom zoekt ze mensen die met haar de training willen volgen. U leert alle vaardigheden die nodig zijn voor het voorbereiden en zelfstandig uitvoeren van een rouwdienst. U kunt daarna invallen in een vacaturetijd of vakantietijd van een predikant. Meer informatie staat op protestantsekerk.nl/training/leiden-van-uitvaartdiensten-door-gemeenteleden. Aanmelden via pieter.wiebrig@gmail.com. De locatie wordt aan de hand van het aantal deelnemers gekozen.

Israëlavond met Henriët Poot in De Mienskip in Feanwâlden

Donderdagavond 21 maart houdt Vrienden van Israël een Israëlavond in De Mienskip, Haadstrjitte 17 in Feanwâlden, met Henriët Poot van Christenen voor Israël als spreker. Thema is: Israël in Gods plan. Aanvang 19.30 uur, u bent vanaf 19.00 uur welkom, onder andere voor de tafels met Israël-producten die te koop zijn. De avond is verder gratis. Er worden enkele liederen gezongen en Vrienden van Israël presenteert zichzelf. Ook is er alle gelegenheid om vragen te stellen en te delen.

Heilige boeken, van links af met de klok mee: Veda, Tenach, Koran en Bijbel. Foto: Corry Nicolay

Byldspraak - Willem Wilstra Simson

De namme Simson stiet foar krêft. Yn it ferhaal yn Rjochters 16 lêze wy dat hy ferskate soarten tou, û.o. weve fan syn sân hierfrissels, as tried-sjes knappe lit.

De skipfeart en swiere yndustry brûke tsjintwurdich izersterk tou fan keunststofried: oan in 5 mm dikke dêrfan kin in swiere auto hingje! Simson syn tou wie lykwols in natuerprodukt, krekt as kokostou.

In pear jier ferlyn wiene wy mei fakânsje yn Thailân. Under begelieding makken wy in fyts-tocht. De lieder moanne ús om in helm te brûken, want it gie troch in palmbeambosk. En dêr hongen dochs mânske nuten oan, wol in pear kilo swier. De bast fan sa'n nût is taai en hierich en dy wurdt, krekt as skieppewol, ferwurke ta 'jern'. Kokostou bestiet no noch en wurdt ek noch brûkt foar byntou en matten en op in skip foar moaie 'fenders' en koarke-sekken.

Foto boppe:

Genemuiden wurdt wol de Tapijstade neamd. Wiene it foarhinne de reiden en de biezen foar matten en lopers, letter brûkten se kokos as grûnstof. Yn hiel wat húshâldings en tsjerken leine matten en lopers oer de flier. En yn 'e fabriken fan Genemuiden is it al krekt sa gien as mei it touwurk: keunststofapiten rôlje fan de masines. Simmerdeis stiet by de haven fan Genemuiden dit ramt mei kleurich kokosjern, as oantinken oan 'e matte-yndustry.

Foto ûnder:

Yn de moaie âlde doarpstsjerke fan Nes (Noard-east-Fryslân), boud tusken 1200 - 1300, leit noch in prachtige loper, dy't echt by sa'n monumint past. En de knopkestuollen (ynset) hawwe biezen matten. Earetsjinsten wurde der noch seldsum holden mar foar rou- en trou-sjinsten is it ryksmonumint wol beskikber.

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Hoofdredacteur:

Arjen Bakker
Romptastrjitte 15
9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276
E. redactie@geandewei.nl

*Niet voor opgave en opzeggen
abonnements, u vindt de contact-
persoon hiervoor bij de berichten
van uw eigen gemeente*

Advertenties en familieberichten

Media advies Theo Wijbenga
T. (06) 51426179
(bereikbaar van 8:30 - 13:00 u.)
E. advies@theowijbenga.nl
W. theowijbenga.nl

Kopij algemeen deel:

uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:

Dekker Creatieve Media en Druk,
E: administratie@geandewei.nl

www.geandewei.nl

Vijf bijzondere vrouwen in Matteüs 1 (3) Rachab uit Jericho

Het evangelie van Matteüs begint met de afkomst van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham. Het lijkt vreemd om een Bijbelboek, ja, om het hele Nieuwe Testament te beginnen met een rij namen, om al die namen van Abraham tot aan Jezus meteen als eerste te noemen. Of is het misschien toch de enige goede manier om het Nieuwe Testament te beginnen? De komende tijd wordt ingegaan op een handvol namen uit de rij: vijf bijzondere vrouwen.

door Tonko Ufkes

In de namenlijst van Matteüs staat duidelijk: 'Salmon verwekte Boaz bij Rachab.' We kennen Rachab uit het verhaal van de verspieters en de val van Jericho maar dat zij in de stamboom ergens tussen Juda en David in zit, nee, dat is amper bekend. Maar zo'n bijzondere vrouw als Rachab moet wel in de namenlijst; zij is de tweede en net als bij Tamar wordt over haar beeldend, om niet te zeggen lichamelijke, verteld.

In Jozua 2: 1 gaat het over de verspieters - spionnen - die naar Jericho gestuurd worden, de stad aan de overkant van de Jordaan, dus de eerste stad in het beloofde land die het volk moet innemen. Het is niet zomaar een stad en het innemen gaat dan ook niet zomaar; dat innemen is daarom ook geen mensenwerk maar werk van de HEER.

Spannende speelfilm

Het verhaal van de verspieters en Rachab wordt uitgebreid verteld - wij kennen het uit de Kinderbijbel, de gewone Bijbel en het kan gemakkelijk een spannende speelfilm worden: twee spionnen reizen naar een onbekende stad en na aankomst 'vonden ze onder-

dak bij een hoer, Rachab genaamd, bij wie ze wilden overnachten.' Beide spionnen worden door haar verstoppt op het platte dak en zij helpt hen daarna ontsnappen met een rood koord. Een koord dat later een teken is als de hele stadsmuur in puin valt en het huis met Rachab en haar familie blijft staan.

Het valt op dat deze beide verspieters vol goede moed terugkomen uit Jericho, heel anders dan de twaalf verspieters die daarvoor gingen. Wie weet komt dat ook door het optreden van Rachab en door het grote geloof dat deze vrouw heeft in de macht van de God van Israël. De naam Rachab betekent trouwens zo iets als: 'opschudding, ruimte maken', het lijkt haast een woordgrapje van de Grote Verteller.

In de namenlijst staat als tweede vrouw Rachab: een hoer, een buitenlandse. Wij mensen hadden haar misschien niet direct in die namenlijst gezet. Maar misschien staat zij er juist daarom in.

Tonko Ufkes is onder meer historicus, dichter, schrijver. De collages bij deze serie zijn gemaakt door zijn echtgenote Maria Ufkes-Kayatz

Column Jannie Shacholi

Werken

'Zweten zul je voor je brood.' Genesis 3:19a

We weten allemaal dat, toen Adam en Eva de hof van Eden moesten verlaten, hen geboden werd te werken. Ze werkten op het land om voor zichzelf en voor hun kinderen te zorgen. Het leven zou niet makkelijk worden, was hun verteld. Daar kunnen we allemaal op onze eigen manier over meepraten. Hoe makkelijk of moeilijk je het hebt, hangt veelal af van het gezin en het land waarin je bent opgegroeid. Ik heb zelf het geluk gehad dat ik ben opgegroeid in Nederland en ben opgevoed met een 'gezonde werkhouding'. Van jongs af heb ik gewerkt en zelfs meebetaald aan mijn eigen onderwijs. En na mijn studie is er geen moment geweest dat ik niet heb gewerkt en zo mijn geld heb verdiend. Ik voelde me - en voel me - erg verantwoordelijk voor mijn leven en het werk dat ik doe.

Werken vond en vind ik leuk. En sinds 2019 heb ik de leukste baan die je maar kan bedenken: werken binnen Gods Koninkrijk! Werken is een boeiend deel van mijn leven. Dit door te geven is ook een onderdeel van mijn missie.

De houding van veel Afrikanen is helaas nog steeds die van 'ontvangen' en niet zozeer het 'zweten zul je voor je brood'. Wanneer ze een blanke zendeling ergens tegenkomen, dan denken ze dat die hen gaat zegenen met een mooi bedrag. Dit is een erfenis van vroeger, toen blanken het evangelie kwamen verkondigen in Afrika. Geen gezonde insteek lijkt me. God spreekt zeker over geven in Zijn Woord, maar Hij wil niet de eigen verantwoordelijkheid van ons als mens weg nemen.

Bij het werk onder de vrouwen probeer ik ze te motiveren om zelf verantwoordelijk te worden, te zijn en te blijven voor wat ze doen. De Bijbel spreekt daar toch over? Zweten zul je voor je brood. Het vergt geduld en vasthoudendheid, maar langzaam lukt het om de vrouwen te helpen met ideeën om inkomsten te genereren. Dat sterkt hen ook in hun eigenwaarde. Opkomen voor zichzelf, laten zien dat ze van waarde zijn en zo een vrouw zoals in Spreuken 31 ('Loflied op de sterke vrouw') worden. Of ze nu verpleegster zijn, bankmedewerker, schoonmaakster of groenten en tomaten verkopen op de markt. Ieder werk is belangrijk! Is werken ook een boeiend onderdeel van uw leven?

Jannie Shacholi - Dijkstra werkt namens Operatie Mobilisatie in Zambia
www.jannieinmission.com

Boekbespreking

De toekomst van de kerk

Onder de titel *De toekomst van de kerk* publiceerde dr. Aarnoud van der Deijl, die in 1992 aan zijn ambtelijke loopbaan als predikant begon, een 'essay vol rouw en hoop'. Eerlijk gezegd: ik moest me er echt toe zetten om het boek te lezen. De titel sprak me niet erg aan. 'Weer iemand die mij wel even zal vertellen hoe het allemaal beter kan, hoe het vast wel goed komt', dacht ik. Maar *De toekomst van de kerk* heeft mij vanaf de eerste bladzijde zeer geboeid. Al gaat het meer over het verleden dan over de toekomst, meer over rouw dan over hoop... Maar misschien heeft het mij juist daarom wel in de greep gekregen. Het riep in ieder geval veel herkenning bij mij op.

door dr. Jan Dirk Wassenaar

Zeven strategieën

In het eerste deel van *De toekomst van de kerk* bespreekt Van der Deijl zeven strategieën die de kerk uiteindelijk niet hebben kunnen redden, alle inzet ten spijt. Ik geef enkele door. Er is bijvoorbeeld gezegd: 'Laten we de opvattingen van de kerk moderniseren.' Denk aan concepten als 'Het algemeen betwijfeld christelijk geloof' en 'Geloven in een God die niet bestaat'. Er zijn mensen die zulke benaderingen als buitengewoon bevrijdend hebben ervaren en daardoor de band met de kerk vastgehouden hebben. Maar een afdoende remedie is het beslist niet geweest. Het zijn juist de kerken die de orthodoxe opvattingen gekoesterd hebben, die nog redelijk overeind gebleven zijn.

Er is een oplossing gezocht in wat Van der Deijl 'rituelen opleuken' noemt. Maar die methode keerde als een boemerang op de organisator ervan terug. Want wat 'leuk' was, duurde meestal niet zo lang. Daar komt bij dat de kerkganger zich spoedig als consument ging gedragen, hij ging 'shoppen'. Voor hem of haar was een 'gewone' kerkdienst al gauw niet erg aantrekkelijk meer. Trouwens: als het om 'opleuken' gaat, is de concurrentie altijd moordend.

Er is gewerkt aan het vergroten van de maatschappelijke relevantie van de kerk. Het leidde nogal eens tot polarisatie. Mensen haakten daardoor af: ze vonden de kerk te politiek (lees: 'links'). Buitenstaanders vinden de maatschappelijke inzet van de kerk vaak geweldig, maar ze zullen niet om die reden tot de kerk toetreden of er bij blijven. Je kunt trouwens ook zonder de kerk op de samenleving in dorp of stad betrokken zijn.

Refrein in mineur

Zo bespreekt Van der Deijl nog vier strategieën. Hij illustreert die allemaal met tal van voorbeelden uit zijn loopbaan als predikant, en hij doet dat met een zeldzaam vlotte pen. Hij schrijft werkelijk meeslepend.

Ik sprak over herkenning. Inderdaad, ik heb het ook allemaal meegemaakt, ik heb er ook altijd aan meegedaan. Alles heeft tijdelijk en/of partieel 'gewerkt', maar ik stem in met het 'refrein in mineur' als slotconclusie van de auteur. Ik ontwaar dat gevoel ook bij mensen die met hart en ziel met de kerk verbonden zijn: verdriet om de teruggang. Vaak gerelateerd aan het gegeven dat hun kinderen en kleinkinderen weinig of niets meer met de kerk hebben. Ook 'peptalks' vanuit 'Utrecht' kunnen dat verdriet niet opheffen...

Een gesprekspartner bepaalde Aarnoud van der Deijl bij de les van kloosterlingen. 'Zij gaan gewoon door, omdat ze weten dat het zinvol is wat ze doen. Het helpt om het grotere plaatje te blijven zien en je niet door ieder probleem dat zich als acuut voordoet, uit het veld te laten slaan.'

Van der Deijl ziet de rouw dus eerlijk onder ogen. In dat verband wijst hij op *Vreemdelingen en priesters. Christelijke missie in een postchristelijke omgeving* van de missioloog prof.dr. Stefan Paas, die de minderheidspositie van de kerk ronduit accepteert. Paas neemt afscheid van instrumenteel denken over de kerk, ook van het dominante denken in aantallen en succes. Het raakt aan de thematiek van mijn eigen boek *Vreemdelingschap. Historisch en hedendaagse stemmen uit kerk en theologie*. Denk ook aan de theologische positie van prof.dr. Bram van de Beek.

Wat we gaan missen

Van der Deijl laat het niet bij het 'refrein in mineur'. Hij luistert vervolgens zorgvuldig naar de stemmen van een aantal kritische gesprekspartners. Ze zijn niet allemaal gelovig, ze hebben ook niet allemaal een positief beeld van de kerk. Ze hebben wel allemaal intensief over de kerk en het geloof nagedacht. Ook welwillend. De aanduiding 'kritisch' staat hier dus beslist niet voor 'negatief'.

De gesprekken geven een beeld van 'wat we gaan missen' als er geen kerk meer zou zijn: (1) taal voor en duiding van ervaringen; (2) gemeenschap en rituelen; (3) gebouwen, kunst, verhalen; (4) een plek voor ethische reflectie. Daarna komt het hoofdstuk 'wat we niet [cursering door mij, JDThW] gaan missen': 'de opvattingen en dogma's'. Gepokt en gemazeld in de confessionele beweging als ik ben,

begon ik met enige weerspanning aan het lezen van dat hoofdstuk. Maar tot mijn verrassing besluit de auteur het hoofdstuk met een paragraaf met de titel 'Moet je het wel willen, de opvattingen loslaten?' De vraag stellen is de vraag beantwoorden. Een kerk zonder opvattingen is moeilijk voorstelbaar. Je kunt nooit straffeloos het domein van de opvattingen uit een organisatie schrappen, dat luidt haar einde in. De kwestie is, volgens Van der Deijl, hoe je er mee omgaat. Gebruik je de opvattingen om elkaar de maat te nemen, om je eigen gelijk te halen? Of weerspiegelen die opvattingen diepgewortelde overtuigingen over bepaalde waarden? In het laatste geval geven ze richting aan de organisatie, en daar kan het niet zonder.

Adviezen en troostwoorden

De gesprekspartners van Van der Deijl reikten hem ook adviezen en troostende woorden aan. Ik geef ook daarvan het een en ander door, en wel wat mij het meeste aansprak.

Een van de gesprekspartners verweet Van der Deijl, die gezegd had dat hij geen valse hoop wilde koesteren, somberheid. Die gesprekspartner hield hem toen voor: 'Jouw somberheid over de kerk is wel een teken van dorheid van geloof – durf ik nu hardop tegen je te zeggen. Als er iets christelijk is, dan is het: 'Zie, Ik maak iets nieuws. Zie maar, het is al begonnen.' Het gaat altijd achter jouw rug om. Dat is geloof.'

Gebarendominee Gebarentaal internationaal?

Ruim zestien jaar geleden maakte ik kennis met de dovenwereld. Al snel ontdekte ik hoe belangrijk gebaren zijn. En één van mijn eerste gedachten was: gebarentaal zal wel internationaal zijn. Hoeveel mensen mij dat ook niet gevraagd hebben in de afgelopen jaren: 'Gebarentaal is zeker internationaal?' Niets is minder waar.

door ds. Martin Visser

Een andere gesprekspartner gaf aan Van der Deijl als zijn mening door dat de kerk, die zich de afgelopen decennia heeft beziggehouden heeft met opleuken, met marktdenken, juist op het vreemde van het geloof zou moeten inzetten. Die gesprekspartner schreef: 'De kerk wordt echt kleiner, radicaal kleiner. (...) Laat mensen zich juist apart gezet voelen. Zoals de eerste christenen. (...) Laat de vreemdheid bestaan. (...) Ik ben in een homilie of preek altijd zo blij met die confrontatie met het vreemde. Het is zo anders dan het dagelijks leven. Dat is de kern en de kracht van de kerk.'

Een andere gesprekspartner bepaalde Van der Deijl bij de les van kloosterlingen. Die gesprekspartner zei: 'Zij gaan gewoon door, omdat ze weten dat het zinvol is wat ze doen. Het helpt om het grotere plaatje te blijven zien en je niet door ieder probleem dat zich als acuut voordoet, uit het veld te laten slaan.'

Deze adviezen en troostende woorden van de gesprekspartners van Van der Deijl spraken mij dus het meeste aan. Al reflecterend, al mediterend dacht ik: het zijn juist de adviezen en troostende woorden die uitstijgen boven het immanente karakter van wat we zouden missen, die vier verworvenheden, hoe mooi ze ook mogen zijn. De drie door mij doorgegeven adviezen en troostende woorden weerspiegelen iets van de overtuiging dat God er ook nog is! Dat besef, dat geloof, dat vertrouwen inspireert mij tot volharding.

Prof.dr. Henk de Roest schreef over *De toekomst van de kerk*: 'Dit is een boek waarop we gewacht hebben. Eerlijk en in uiterst persoonlijke stijl geeft de auteur (...) aan dat in de afgelopen drie decennia ontwikkelde plannen om de kerk te redden, het verlaten van de kerk niet hebben kunnen stoppen. (...) Er zijn hier en daar groeiende kerken, maar toch moet in veel dorpen en steden in Nederland rekening worden gehouden met het verdwijnen van gemeenten, parochies en hun kerkgebouwen. De auteur rouwt daarom, maar hij kan het accepteren, mede omdat wat er in (ook in kleinere, vergrijsde) geloofsgemeenschappen gebeurt nog altijd betekenisvol is.' Waarvan akte!

Aarnoud van der Deijl,
De toekomst van de kerk -
Essay vol rouw en hoop;
Uitgeverij Skandalon, Middelburg,
2023; 256 p., 25,99 euro;
ISBN 9789493220478

U bent daar misschien ook wel verbaasd over. Maar waarom zouden gebaren wél internationaal zijn en Nederlands niet? Ik denk dat dit idee voortkomt uit de waarneming dat gebaren zo anders zijn dan woorden. Daardoor denk je al snel: het zal wel internationaal zijn. Maar onbewust schatten we daarmee gebarentalen lager in dan andere talen. Terwijl gebarentalen volwaardige talen zijn, helemaal gelijkwaardig aan andere talen. En iedere taal is ten nauwste verbonden met een land of gebied en de daar aanwezige mensen en cultuur.

Juist in de onderlinge communicatie ontwikkelt zich een taal. En als je visueel communiceert, speelt die visuele cultuur een grote rol. Dat zie je bijvoorbeeld heel duidelijk als je gebarenvertalingen van de Bijbel met elkaar vergelijkt. Een Japanse persoon gebaart op een heel ingetogen manier met weinig gezichtsuitdrukkingen. Terwijl een Afrikaanse persoon veel beweeglijker gebaart, met heel veel gezichtsexpressie. Dat verschil heb je natuurlijk ook bij andere vertalingen van de Bijbel, maar dan valt het veel minder op omdat de vertaling op schrift staat.

Ondertussen begrijpen twee dove mensen uit verschillende delen van de wereld elkaar aan de basis wel snel. Maar als ze echt dieper contact willen, is het nodig om elkaars gebarentaal te leren.

Internationale gebaren

Om onderling contact tussen dove mensen op bijvoorbeeld internationale congressen te bevorderen zijn er wel internationale gebaren bedacht. Maar er is geen internationale gebarentaal. Dove mensen ervaren dat zelf niet als een probleem. Ze komen er met elkaar wel uit. Maar bijvoorbeeld bij de vertaling van de Bijbel moet je wel echt de passende gebarentaal gebruiken.

Goed om te weten: voor de Nederlandse Gebarentaal is een standaard ontwikkeld. Maar ondertussen zijn er allerlei variaties. Dat heeft onder andere te maken met het feit dat er vroeger vijf dovenscholen in Nederland waren. Tot 1980 was gebarentaal officieel niet toegestaan. Maar veel doven gebruikten onder elkaar en buiten de officiële lessen wel allerlei gebaren. Omdat Groningen de grootste dovenschool was, zijn er in de Nederlandse Gebarentaal veel Groningse gebaren opgenomen die een synoniem zijn voor een gebaar uit de standaard Nederlandse Gebarentaal. Zo zie je hoe gebarentalen net zo gevarieerd zijn als andere talen.

ds. Martin Visser is gebarendominee bij het Interkerkerlijk Dovenpastoraat.
Hij is te bereiken via
martin.visser@doofen-kerk.nl of
(06) 57423270

Om onderling contact tussen dove mensen op bijvoorbeeld internationale congressen te bevorderen zijn er wel internationale gebaren bedacht. Maar er is geen internationale gebarentaal.

VOLGENDE KEER in Geandeweï

‘Kijk naar de vogels in de lucht’

